

Úr grannalondum

Lagt til rættis: Árni Joensen

Norðmenn vilja hava betri eftirlit við tí einstaka

Meiri enn 70 prosent av tí norska fólkinum vilja hava myndugleikarnar at økja eftirlitið við fólkinum fyri at fyrbyggja kriminaliteti. Men øll eru ikki líka fegin um tað

Tað er í einari kanning hjá Institutt for Samfunnsforskning, at tað kemur fram, at í Noregi er stórir meiriluti fyri, at tað almenna skal fáa møguleikar at hava betri eftirlit við einstaklinginum, og hvat hann tekst við.

Í veruleikanum gjørdi stovnurin fyra kanningar bæði undan og aftan á yvirgangin tann 22. juli í fjør, har fólk vórðu spurð, hvussu gott álit tey høvdu á myndugleikanum.

Tann seinasta kanningin varð gjørd í summar, og tá svaraðu næstan trýggir fjórðingar av teimum spurdu, at myndugleikarnir eiga at hava betri eftirlit við internetinum fyri at forða fyri kriminaliteti. Í kanningunum, sum vórðu gjørdar fyri tann 22. juli í fjør,

Næstan trýggir fjórðingar av tí norska fólkinum taka undir við, at tað almenna skal hava betri eftirlit við borgarunum

Mynd: NRK

var tað bara helmingurin, sum tóku undir við meiri eftirliti.

Afturstig fyri samfelagið

Tað kemur ikki óvart á norska dátueftirlitið, at yvirgang-

urin í Oslo og á Utøya hefur fingið fleiri norðmenn at taka undir við meiri eftirliti.

– Veruleikin er helst, at fólk hava alt ov stórt álit á, at meiri eftirlit er tað, sum kann hjálpa, og kemst tað kanska av, at í roynd og veru er tað

avmarkað, hvat kann gerast, sigur stjórin í dátueftirlitinum, Bjørn Erik Thon, við NRK. Hann visir á, at nógvir norðmenn vilja hava vak-myndatól, men at veruleikin er, at stóðugt fleiri tól verða sløkt, tí tey gera ongan mun.

Sjálvur heldur Bjørn Erik Thon, at tað verður eitt afturstig fyri Noreg sum samfelag, um politikararnir gera av at økja eftirlitið. Ein avleiðing verður, at fólk fara at kenna seg ótrygg og at missa álit á hvør øðrum, sigur hann.

– Tað er tí neyðugt at hugsa seg sera væl um, tá vit skulu taka stóðu til fyrimunir og vansar – øðrumegin at verja tann einstaka og hinumegin at verja frælsið hjá tí einstaka, sigur norski dátueftirlitsstjórin.

Skerjing rakt sjúkrahús meint

Tey seinastu fimm árin er figgjarkarmurin hjá landssjúkrahúsinum í Reykjavík (Landspítalanum) skerður 32 milliardir íslenskar krónur, og tað hevur havt stórar avleiðingar.

– Vit royna at forða fyri, at stóðan gerst hættislig, ella at tryggin hjá sjúklingunum kemur í vanda, sigur forstjórin á sjúkrahúsinum, Bjørn Zoëga, við fjølmiðlarnar. Hann sigur, at enn hava skerjingarnar ikki hótt trygdina hjá sjúklingunum, men at tað er starvsfólkinum fyri at takka. Í hesum sama tíðarskeiði er starvs-

fólkatalið minkað úr 5.200 í 4.500. Ein onnur avleiðing av skerjingunum er, at sjúkrahúsið kann ikki endurnýggja tann tøkniliga útbúnaðin, sigur forstjórin.

Íslensku læknafelegini hava sagt seg stúra fyri teirri versnandi stóðuni á Landspítalanum og í heilsutænastuni sum heild.

Velja fremmand mál frá

Í danska ídnaðarfelagnum eru tey alt annað enn fegin um, at danskir ungdómar velja tey fremmandu málini frá, tá tey velja sær lærugreinar í miðnámskúlanum.

Tøl hjá skúlaverkinum vísa, at franskt er næstan ikki at finna í studentaskúlunum longur, og at tað eru bara fá, sum velja týskt, tá tey skulu finna eitt annað fremmand mál enn tað enska. Harafturat vísa tølun, at bara trý prosent

av studentaskúlanæmingunum velja trý mál sum høvuðslærugreinar. Fyri bara sjei árum síðani høvdu 41 prosent trý fremmand mál á høgum stigi.

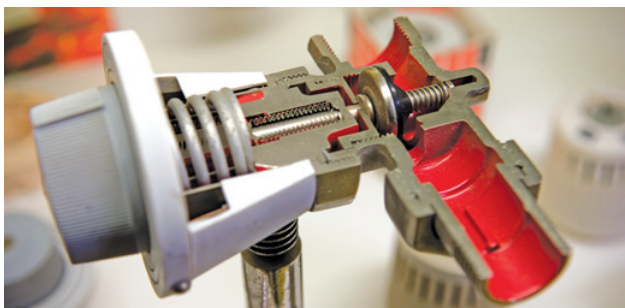
Í danska skúlaverkinum eru tey hørm um gongdina, og tað eru tey í ídnaðinum eisini. Tey vísa á, at í ídnaðinum er tað ein stórir fyrimunur, at eitt nú verkfrøðingar hava hollan málsligan førleika afturat verkfrøðiútbúgvingini.

Eingin framleiðsluídnaður í Danmark um 10 ár

Nógv bendir á, at tað verður meiri enn torført hjá dansku stjórnini at røkka málinum um vend í búskapinum og fleiri arbeiðspláss næsta ár

Fyri nøkrum døgum síðani royndi Bjarne Corydon, figgjarmálaráðharri, at sannføra danir um, at næsta ár fer tað at ganga betur við búskapinum og uppaftur betur í 2014, og at nógvi nýggj arbeiðspláss fara at koma afturat. Bankamenn og búskaparfrøðingar tóku ikki undir við honum, og tað ger ídnaðurin heldur ikki. Tvørturímóti.

Í einari spurnarkanning, sum Arbejderbevægelsens Erhvervsråd hevur gjørt, svara 60 prosent av teimum

dansku ídnaðarfyrirkunum, at tað verða muandi færri arbeiðspláss í ídnaðinum um fimm ár enn nú. Bara tvey prosent vænta fleiri.

Samstundis kemur ein av

landsins størstu ídnaðarfyrirkunum, Danfoss, við einum døprum spádómi. Fyrirkun hevur í lötuni 6.000 fólk í arbeiði í Danmark, men ávarar nú um, at verður einki gjørt

fyri at bøta um kappingarferið, hevur hon ikki annað í at velja enn at flyta arbeiðsplássini í framleiðsluni av landinum.

Og politikararnir fáa eina freist.

– Verða eingi ídnaðarpolitisk tiltøk sett í verk longu nú, verður tað, sum vit kalla framleiðsluarbeidsfólk, eitt doyggjandi fólkaslag í Danmark um 10 ár, tí Danmark er ikki kappingarført, sigur aðalstjórin í Danfoss, Niels B. Christiansen, við blaðið Mandag Morgen.

Vantandi reinføri á fiskavirkjum

Tey bæði seinastu árin hevur norska Matvøru-eftirlitið fleiri ferðir staðfest, at reinførið er ikki nóg gott í fiskaiðnaðinum, og tí fer eftirlitið skjótt undir eitt skipað eftirlitstiltak á virkjum, sum arbeiða hvítan fisk.

Robin Martinsen hjá matvøru-eftirlitinum sigur við kringvarpið NRK, at á eftirlitsferðunum hava tey millum annað staðfest fiskaleivdir í

maskinunum og gamlan skitt á veggjunum og á gólvunum. Men hóast hetta vantandi reinføri aftra virkini seg ikki við at senda sínar vørur í handlarnar.

Norska matvøru-eftirlitið hevur einki dømi um, at nakar er vorðin sjúk av at eta fisk, sum ikki er reinur, men tann møguleikin kann ikki útilokast, sigur eftirlitið við NRK.

arni@sosialurin.fo